

Fondenes bevillinger til kulturelle formål 2017-2021

**Fondenes
Videnscenter**

11.7.2023

Indholdsfortegnelse

Indledning	3
Hovedpointer	5
Fondenes bevillinger til kulturelle formål	7
Modtagere af fondsmidler til kulturelle formål	13
Fondenes støtte til kulturelle formål sammenlignet med støtte fra det offentlige	17
Bilag	19
Definitioner, metode og kildegrundlag	21

Indledning

Hvert år udarbejder Fondenes Videnscenter en række analyser omhandlende fondenes bevillinger. Denne analyse dækker nøgletal for bevillinger i 2021, der er givet til kulturelle formål. Analysen giver et indblik i, hvem og hvad pengene gik til, samt ser tilbage på, hvordan bevillingerne til formålet har udviklet sig fra 2017 til 2021 (kaldet "perioden" i denne analyse). Analysen baserer sig på de senest tilgængelige tal fra Danmarks Statistik rekvireret via særkørsler til Fondenes Videnscenter.

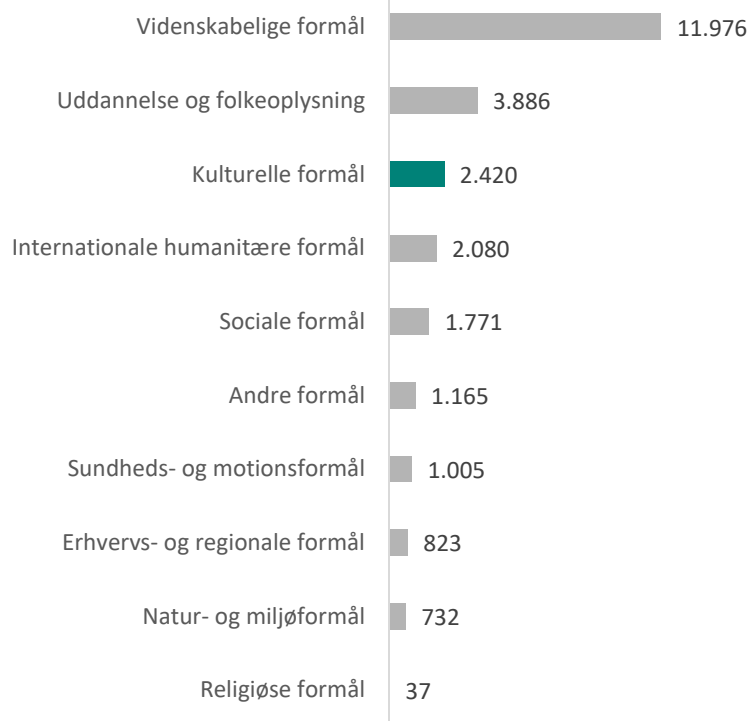
Kulturelle formål har været det formål, der fik næstflest fondspenge i perioden 2016-2020*, og der er også givet mange penge til formålet i 2021, men både videnskabelige formål samt uddannelse og folkeoplysning fik mere i 2021. Det skyldes en stor stigning i de samlede fondsmidler til uddannelse og folkeoplysning, snarere end et større fald i fondsmidlerne til kulturelle formål. Ud over denne ændring giver denne analyse et indtryk af stor stabilitet i fondenes bevillinger til kulturelle formål.

Foruden denne særanalyse med fokus på bevillinger til kulturelle formål udarbejder Fondenes Videnscenter også analyser, der ser på det samlede bevillingsbillede, samt analyser, der dykker ned i bevillinger til de fleste af de andre formål, der indgår i Danmarks Statistiks fondsstatistik. Den overordnede bevillingsanalyse samt de tre særanalyser af bevillinger til videnskabelige formål, natur-, klima- og miljøformål samt uddannelses- og folkeoplysningsformål er udgivet tidligere i 2023, og de øvrige analyser udkommer løbende i 2023.

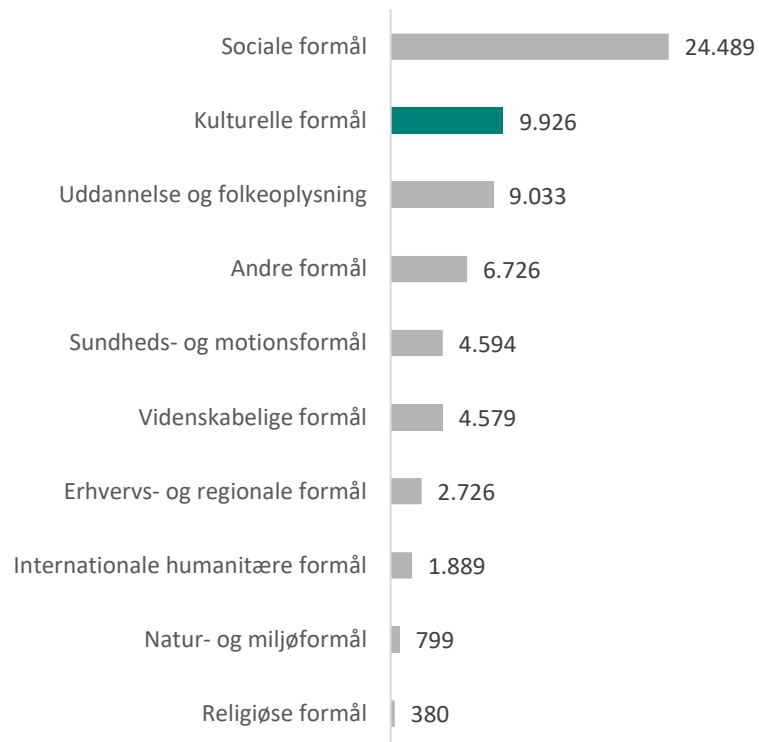
* Læs mere om fondenes overordnede bevillinger i analysen "Fondenes bevillinger 2017-2021" udgivet af Fondenes Videnscenter 2023.

Kulturelle formål set i forhold til øvrige støtteområder i 2021

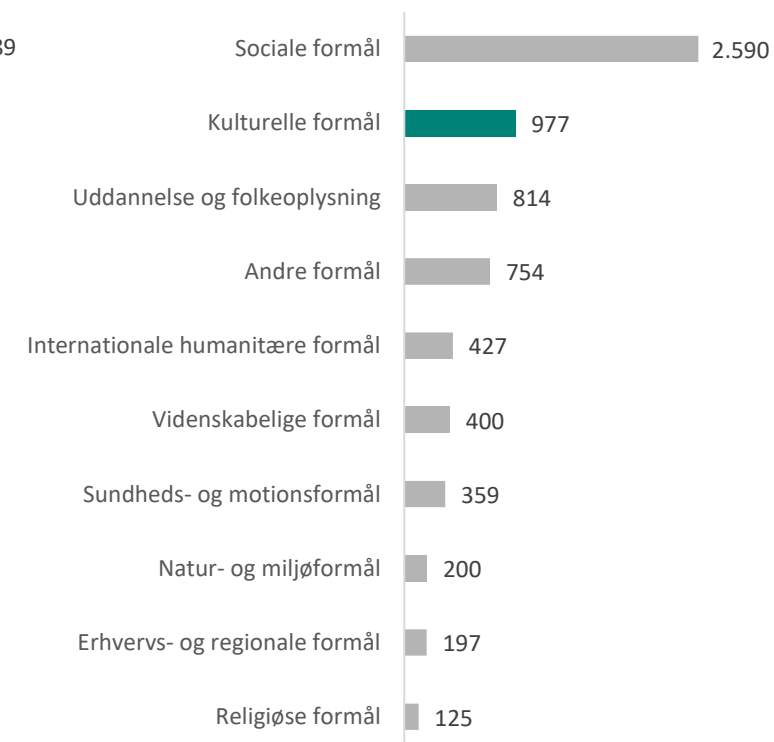
Figur 1: Bevilgede midler (mio. kr.)

Figur 2: Antal bevillinger

Figur 3: Antal fonde*

Note: Læs mere om fondenes overordnede bevillinger i analysen "Fondenes bevillinger 2017-2021" udgivet af Fondenes Videnscenter 2023.

* Der var i alt 4.553 fonde, der bevilgede i 2021. Flere fonde bevilgede til mere end ét formål, hvorfor summen af tallene i figur 3 giver mere end 4.553 fonde.

Hovedpointer

Fondenens bevillinger til kulturelle formål 2017-2021

Fondene bevilgede knap 2,4 mia. kr. til kulturelle formål i 2021 – det er 118 mio. kr. mindre end året før

I 2021 bevilgede de danske fonde 2,4 mia. kr. til kulturelle formål. Det er en stigning på 238 mio. kr. fra 2017, men 118 mio. kr. mindre end i 2020. De erhvervsdrivende fonde* stod for 63 % af de bevilgede midler til formålet i 2021 og for 46 % af antallet af bevillinger. De erhvervsdrivende fondes andel af midlerne er stort set uændret gennem perioden (63-64 %), mens deres andel af antal bevillinger har været mellem 26 % og 56 % i de fem år. *Se side 8 og 9.*

Fondene gav 9.926 bevillinger til kulturelle formål i 2021, hvilket er 457 flere end i 2020

I 2021 gav fondene 9.926 bevillinger til kulturelle formål. Det er 457 flere end i 2020, og antallet har generelt været stigende i perioden på nær i 2019, som skiller sig ud med ekstraordinært mange bevillinger (15.075). Sammenligner man 2021 med 2017 er antallet af bevillinger til kulturelle formål steget med 2.362. Knap fire ud af ti bevillinger til kulturelle formål kom i 2021 fra små fonde, mens tre ud af ti bevillinger kom fra store fonde**. Den gennemsnitlige bevilling var i 2021 på 240.000 kr., og hen over perioden 2017-2021 har gennemsnitsbevillingen varieret fra 200.000 til 290.000 kr. *Se side 8, 10 og 20.*

977 fonde bevilgede til kulturelle formål i 2021

I 2021 var der 977 fonde, der bevilgede til kulturelle formål. Det er på niveau med 2020 men 400 flere fonde end i 2017. Det er samtidig knap 1.100 færre end i 2019, hvor ekstraordinært mange fonde bevilgede til kulturelle formål (2.042 fonde). Det gælder i øvrigt også for mange af de øvrige formål, at mange fonde bevilgede i 2019***. Det er normalt, at både antal fonde, antal bevillinger og det samlede bevillingsbeløb svinger år for år, især hvis der bevilges større, flerårige bevillinger på et område. Knap fire ud af fem fonde, der bevilgede til formålet i 2021, var små fonde** (770 ud af 977). De små fonde udgjorde en stor del af de bevilgende fonde gennem hele perioden 2017-2021 (fra 71-84 %). *Se side 11.*

De ti mest bevilgende fonde til kulturelle formål stod for 68 % af de bevilgede midler

De ti fonde, der bevilgede mest til formålet i 2021, stod for 68 % af de bevilgede midler, men kun for 17 % af antallet af bevillinger. Kigger man på de 200 mest bevilgende fonde til kulturelle formål i 2021, stod de for 89 % af de bevilgede midler og 56 % af antallet af bevillinger. Det gælder for hele perioden 2017-2021, at relativt få fonde stod for en stor del af de bevilgede midler til formålet. Kigger man på de fonde, vi i analysen kalder store fonde**, stod disse for knap 1,2 mia. kr. af de samlede knap 2,4 mia., der blev bevilget til formålet. Det svarer til 48 % af de bevilgede fondsmidler. *Se side 9 og 12.*

* En erhvervsdrivende fond er en fond, der ejer en såkaldt bestemmende andel af en eller flere erhvervsvirksomheder eller driver egen virksomhed. Se mere på side 22

** Kategoriseret efter fondenes individuelle bevillingsniveau, se definition på side 23.

*** Læs mere om fondenes overordnede bevillinger i analysen "Fondenens bevillinger 2017-2021" udgivet af Fondenens Videnscenter 2023.

Hovedpointer, fortsat

Modtagere af fondsmidler til kulturelle formål samt virkemidler Offentlige institutioner modtog flest midler til kulturelle formål i 2021

Offentlige institutioner modtog igennem hele perioden en stor del af fondsmidlerne til kulturelle formål. I 2021 modtog de 1,2 mia. kr., hvilket er en stigning på 200. mio. kr. sammenlignet med 2020 og mere end 100 mio. kr. mere end i 2017. Nonprofitorganisationer fik næstflest midler til kulturelle formål i 2021, nemlig 754 mio. kr. Det er knap 100 mio. kr. mere end i 2020 og knap 100 mio. kr. mindre end i 2017. *Se side 14.*

Størstedelen af fondsmidlerne til kulturelle formål i 2021 gik til danske modtagere

Fondene bevilgede 2,3 mia. kr. til danske modtagere til kulturelle formål i 2021, hvilket svarer til 96 % af fondenes samlede bevilgede midler til formålet. Sammenlignet med 2020 fik modtagere i Danmark 161 mio. kr. mindre i 2021. Fondene bevilgede 94 mio. kr. til udenlandske modtagere til kulturelle formål i 2021, hvilket er 23 mio. kr. mere end i 2020. *Se side 15.*

Kulturarv var det område under kulturelle formål, der fik bevilget flest midler i 2021

Den største andel af de bevilgede midler til kulturelle formål i 2021 gik til kulturarv, hvor fondene bevilgede 1,2 mia. kr., hvilket svarer til 51 % af årets samlede fondsmidler til formålet. Det er ca. 300 mio. kr. mindre end i 2020 og knap 200 mio. kr. mindre end i 2017. Virkemidlerne Musik og scenekunst samt Visuel kunst og design ser ud til at have løftet sig til et nyt, højere niveau i løbet af

de sidste tre til fem år. Musik og scenekunst, som fik næstflest midler i 2021, fik 581 mio. kr., mens visuel kunst og design modtog 347 mio. kr. i 2021. *Se side 16.*

Fondenes støtte til kulturelle formål sammenlignet med støtte fra det offentlige Andelen af fondsmidler til kulturelle aktiviteter er steget over de sidste fem år, mens der har været et fald i fondsmidler til anlæg på kulturområdet

I 2021 bevilgede fondene 729 mio. kr. til kulturelle anlæg og knap 1,7 mia. kr. til kulturelle aktiviteter. Andelen af fondenes bevillinger til aktiviteter er steget fra 62 % til 70 % af de bevilgede fondsmidler over perioden. I 2021 bevilgede det offentlige 754 mio. kr. til anlæg på kulturområdet, hvoraf 514 mio. kr. kom fra kommunerne. Derudover gav det offentlige samlet set knap 18,4 mia. kr. til kulturelle aktiviteter i 2021, hvoraf de knap 12,5 mia. kr. kom fra staten.

Fondene og det offentlige gav således ca. lige meget til kulturelle anlæg (hhv. 729 og 754 mio. kr.), men det offentlige stod for langt størstedelen af midlerne til kulturelle aktiviteter (18,4 mia. kr. set over for fondenes knap 1,7 mia. kr.). *Se side 18.*

Fondes bevillinger til kulturelle formål 2017-2021

Fondenes bevillinger til kulturelle formål 2017-2021

Tabel 1: Bevillinger til kulturelle formål (antal og mio. kr. fra 2017-2021)

		2017	2018	2019	2020	2021	Ændring 2017-2021	Ændring 2020-2021	%-vis ændring 2017-2021
Bevilgede midler (mio. kr.)	Alle fonde	2.182	1.766	2.956	2.538	2.420	238	-118	16%
	Erhvervsdrivende fonde	1.404	1.184	1.432	1.666	1.534	130	-132	19%
	Almene fonde og fondslignende foreninger	778	581	1.525	872	886	108	14	12%
Bevillinger (antal)	Alle fonde	7.564	8.095	15.076	9.469	9.926	2.362	457	25%
	Erhvervsdrivende fonde	4.026	4.524	3.896	4.490	4.426	400	-64	12%
	Almene fonde og fondslignende foreninger	3.539	3.571	11.179	4.979	5.499	1.960	520	41%

Tabellen viser udviklingen i bevilgede midler samt antallet af bevillinger til kulturelle formål fra fondene i perioden 2017-2021.

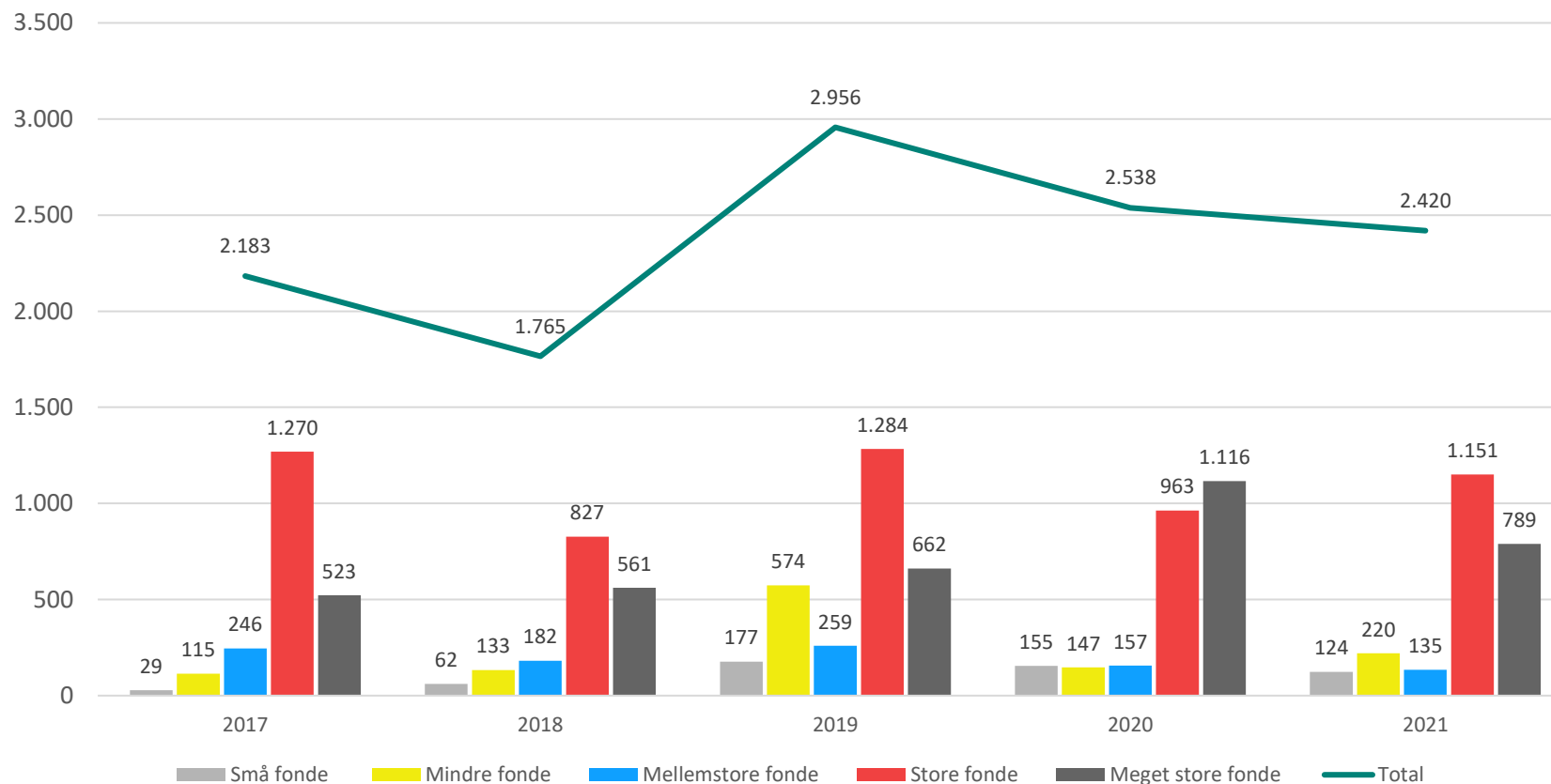
I 2021 bevilgede de danske fonde 2,4 mia. kr. til kulturelle formål. Det er en stigning på 238 mio. kr. fra 2017, men 118 mio. kr. mindre end i 2020.

I 2021 gav fondene 9.926 bevillinger. Det er 457 flere end i 2020 og antallet har generelt været stigende i perioden på nær i 2019, som skiller sig ud med ekstraordinært mange bevillinger. Sammenlignet med 2017 er antallet af bevillinger til formålet i 2021 steget med 2.362.

De erhvervsdrivende fonde stod for 63 % af de bevilgede midler til formålet i 2021 og for 46 % af antallet af bevillinger. De erhvervsdrivende fondes andel af midlerne er stort set uændret gennem perioden (63-64 %), mens deres andel af antal bevillinger har været mellem 26 % og 56 % i de fem år.

Bevilgede midler til kultur efter fondenes bevillingsniveauer

Figur 4: Fondes bevilgede midler i mio. kr. til kultur, grupperet efter fondenes individuelle bevillingsniveau og år

Figuren illustrerer, hvor mange midler, der blev bevilget til kulturen fra henholdsvis små, mindre, mellemstore, store og meget store fonde (kategoriseret efter fondenes individuelle bevillingsniveau, se definition på side 23) i perioden 2017-2021.

I 2021 stod de store fonde for knap 1,2 mia. kr. af de samlede knap 2,4 mia., der blev bevilget til formålet. Det svarer til 48 % af de bevilgede fondsmidler.

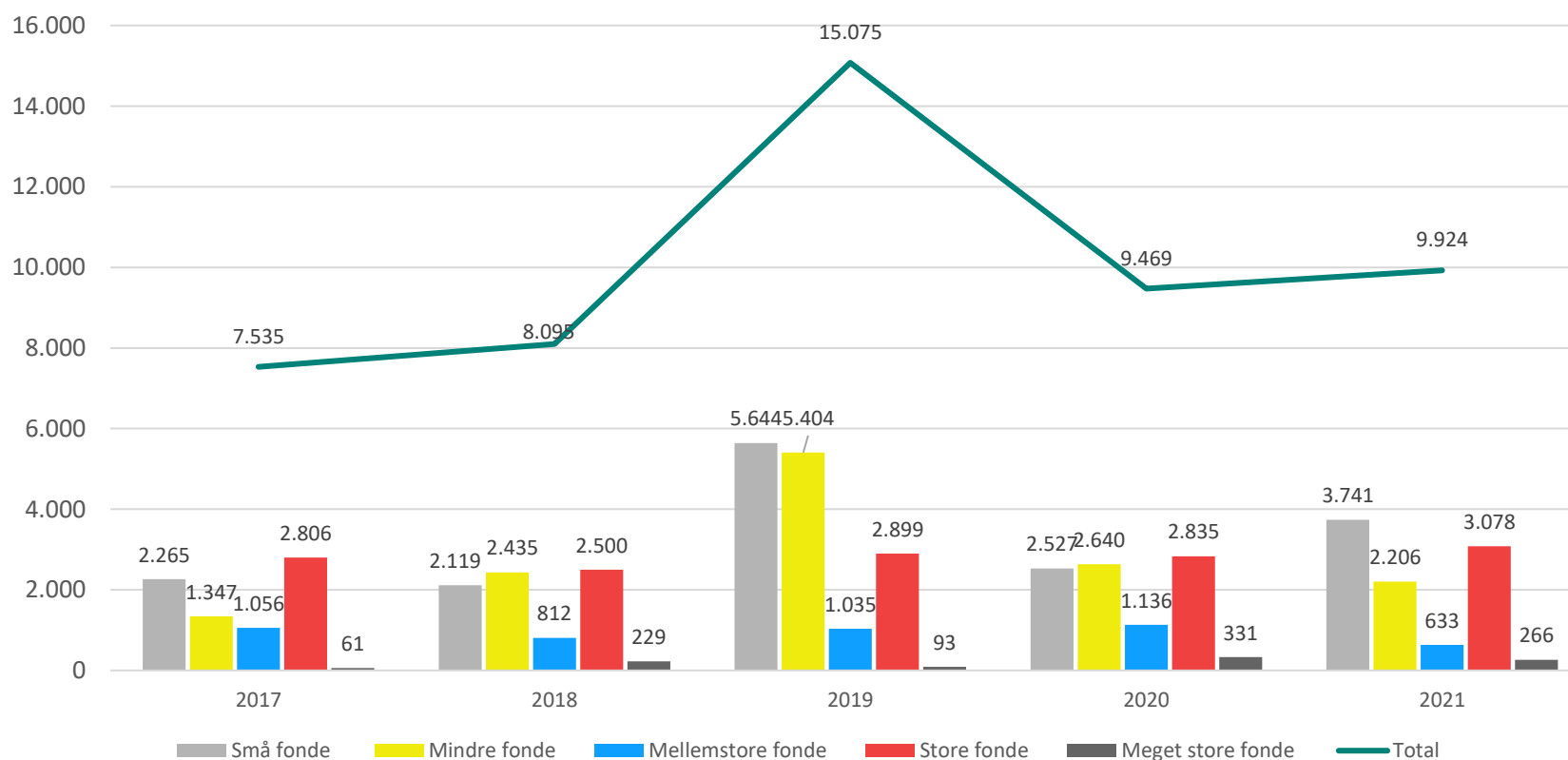
Sammenlignet med 2020 er det primært bevilgede midler fra de store fonde og de meget store fonde, der er anderledes, hvor vi ser en stigning på omtrent 200 mio. kr. fra de store fonde og et fald på 327 mio. kr. i 2021 fra de meget store fonde.

De store fondes bevillingsniveau har over perioden været svingende, mens de meget store fondes bevillingsniveau generelt har været stigende indtil 2021, og med et ekstraordinært højt bevillingsniveau i 2020.

Meget store bevillinger løber ofte over flere år og kan derved give udsving i bevillingstallene fra år til år. Læs mere om varierende uddelingsniveau på side 25.

Antallet af bevillinger til kultur grupperet efter fondenes individuelle bevillingsniveau og år

Figur 5: Antallet af fondenes bevillinger til kultur grupperet efter fondenes individuelle bevillingsniveau og år

Figuren illustrerer antallet af bevillinger til kulturelle formål i perioden 2017-2021 fra hhv. små, mindre, mellemstore, store og meget store fonde (kategoriseret efter fondenes individuelle bevillingsniveau – se definition på side 23).

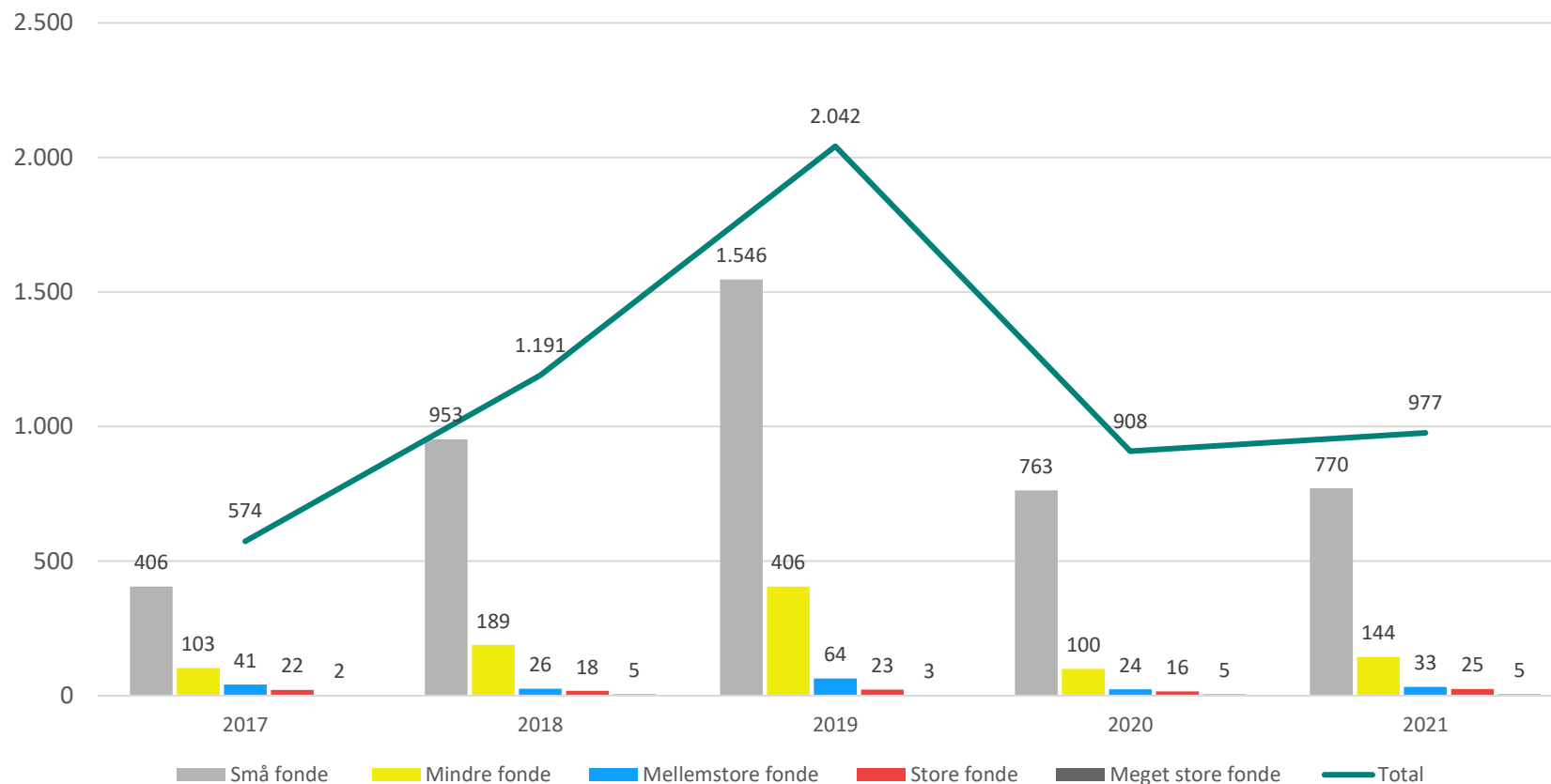
Antallet af bevillinger fra de forskellige kategorier af fonde varierer over årene. I 2021 kom knap fire ud af ti bevillinger til kulturelle formål fra små fonde mens tre ud af ti bevillinger kom fra store fonde.

De meget store fonde stod "kun" for 266 bevillinger til kulturelle formål i 2021, til trods for at de stod for den næststørste andel af bevilgede midler (se forrige side).

Den gennemsnitlige bevilling til kulturelle formål er svingende hen over perioden 2017-2021 fra 200.000 til 290.000 kr. I 2021 var den gennemsnitlige bevilling 240.000 kr. (se bilag 1, side 20).

Antal fonde med bevillinger til kulturelle formål efter fondenes individuelle bevillingsniveauer

Figur 6: Antal fonde grupperet efter fondenes individuelle bevillingsniveau og år

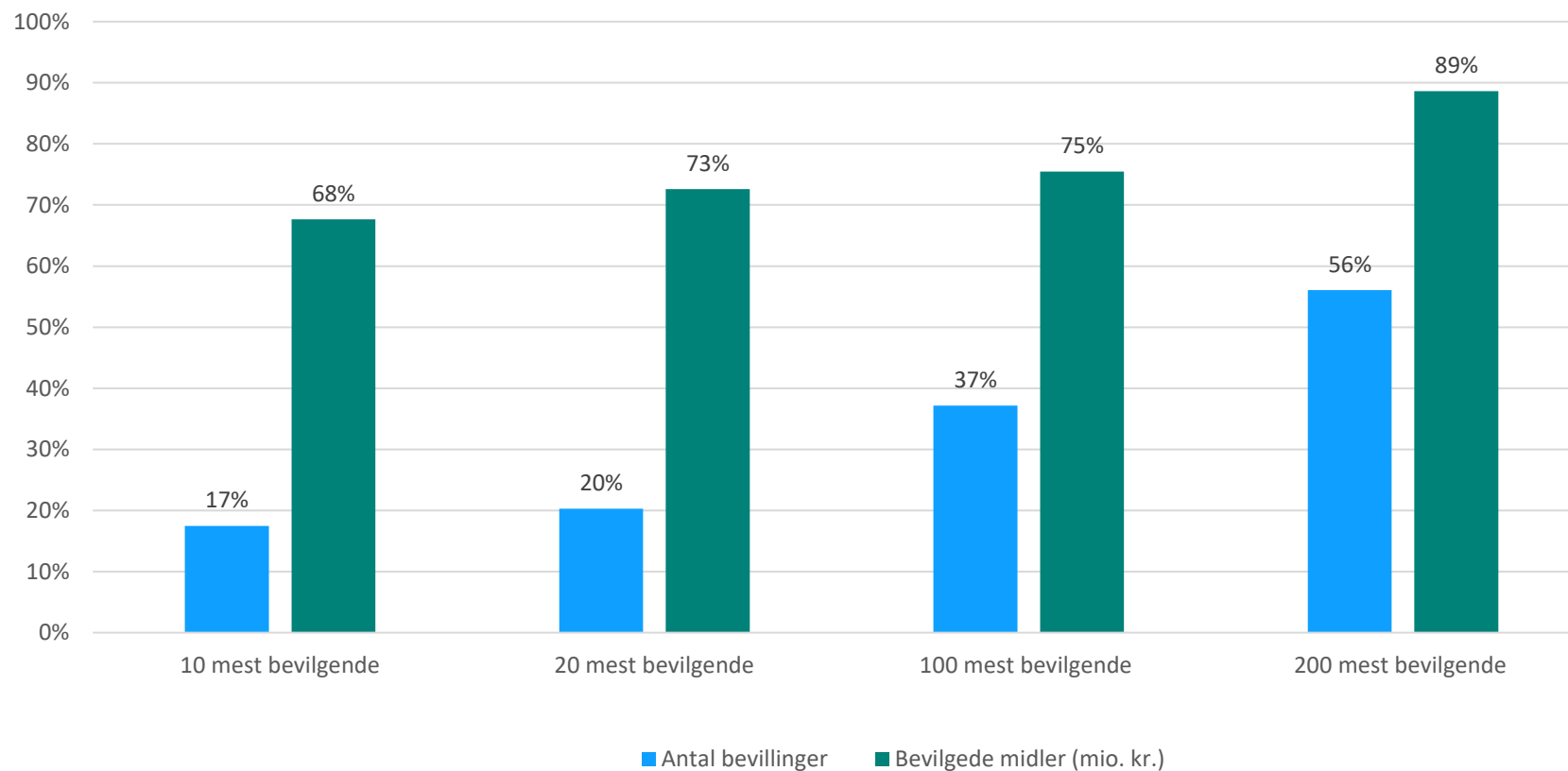
Figuren viser, hvor mange fonde der bevilgede til kulturelle formål i perioden 2017-2021, samt fordelingen af små, mindre, mellemstore, store og meget store fonde (kategoriseret efter fondenes individuelle bevillingsniveau – se definition på side 23).

I 2021 var der 977 fonde, der bevilgede til kulturelle formål. Det er 69 fonde mere end i 2020 og over 400 mere end i 2017. Det er samtidig knap 1.100 færre end i 2019, hvor ekstraordinært mange fonde bevilgede til kulturelle formål (2.042 fonde).

Knap fire ud af fem fonde, der bevilgede til formålet i 2021, var små fonde (770 ud af 977). De små fonde udgjorde en stor del af de bevilgende fonde gennem hele perioden 2017-2021, hvor de har udgjort 71-84 % af de bevilgende fonde.

Bevilgede midler og antal bevillinger fra de mest bevilgende fonde inden for kultur

Figur 7: Samlede bevillinger (i antal og i mio. kr.) fra hhv. de 10, 20, 100 og 200 fonde, der har bevilget mest til kulturelle formål i 2021 i procent af total i 2021

Figuren illustrerer, hvor stor en andel af det samlede antal bevillinger og de samlede bevilgede midler der i 2021 er uddelt af de hhv. 10, 20, 100 og 200 største bevillingsydere.

Pengene til kulturelle formål kom i høj grad fra de 200 fonde, der bevilgede mest til området. At relativt få fonde stod for en stor del af de bevilgede midler til formålet, er ikke særligt for 2021, men ligner tidligere år.

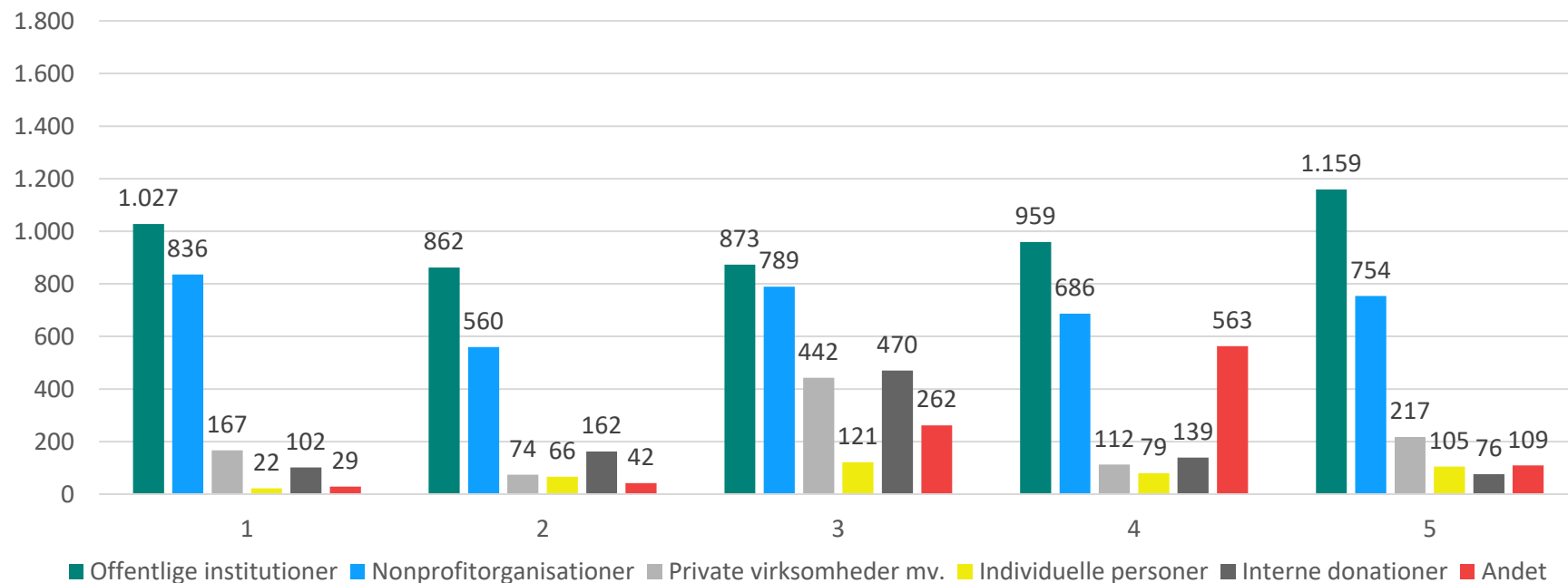
De ti fonde, der bevilgede mest til formålet i 2021, stod for 68 % af de bevilgede midler, men kun for 17 % af antallet af bevillinger. Det svarer til, at de 10 mest bevilgende fonde har givet ca. 1.700 bevillinger med store forskelle i beløbsstørrelser.

De 200 mest bevilgende fonde til kulturelle formål i 2021 stod for 89 % af de bevilgede midler og 56 % af antallet af bevillinger.

Modtagere af fondsmidler til kulturelle formål

Modtagere af fondsmidler til kulturelle formål

Figur 8: Bevilgede fondsmidler i mio. kr. til kulturelle formål efter modtagertype og år

Figuren viser, hvordan fondenes bevillinger til kulturelle formål fordelte sig på forskellige modtagergrupper i perioden fra 2017 til 2021.

Offentlige institutioner modtog igennem hele perioden en stor del af fondsmidlerne til kulturelle formål. I 2021 modtog de 1,2 mia. kr., hvilket er en stigning på 200. mio. kr. sammenlignet med 2020 og mere end 100 mio. kr. mere end i 2017.

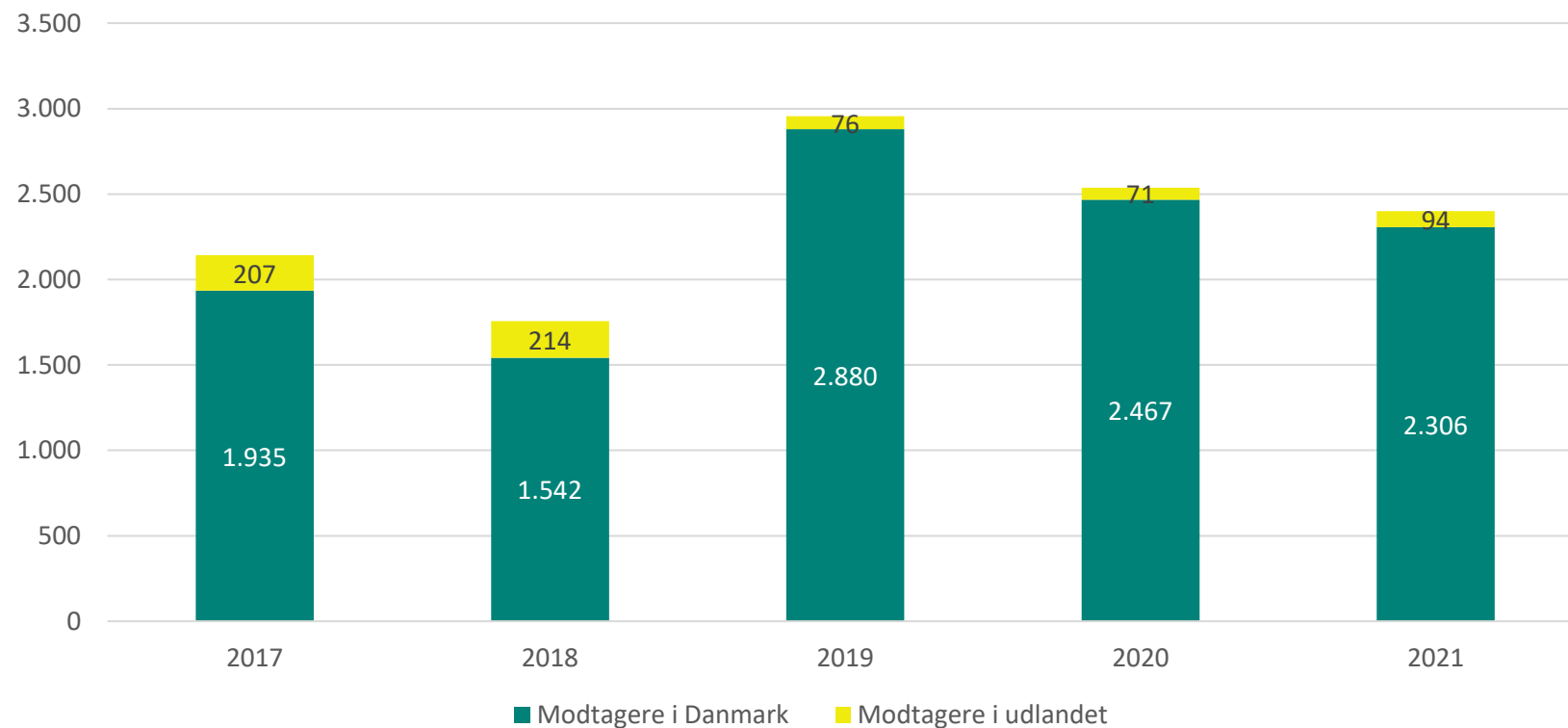
Nonprofitorganisationer fik næstflest midler til kulturelle formål i 2021, nemlig 754 mio. kr. Det er knap 100 mio. kr. mere end i 2020 og knap 100 mio. kr. mindre end i 2017.

*I forbindelse med udarbejdelse af undersøgelsen blev det konstateret, at 105 mio. kr. til kulturelle formål i 2019, der i fondsstatistikken var kodet som interne bevillinger, reelt er bevillinger til eksterne projekter til nonprofitorganisationer (foreninger og organisationer). Fondenes Videnscenter har ændret tallene så de 105 mio. kr. er flyttet fra interne bevillinger til nonprofitorganisationer. Tallene i tabellen for 2019 kan derfor ikke findes i Fondsstatistikken hos Danmarks Statistik.

** Interne donationer er projekter/indsatser, som fondene selv varetager. Det kan eksempelvis være C.L. Davids Fond og Samlings drift af Davids Samling, som er et gratis og fuldt fondsfinansieret museum. Et andet eksempel er Realdanias bevillinger til det filantropiske element i Realdania By & Bygs ejerskab og restaurering af store danske arkitekters egne huse – en indsats, der skal sikre bevaringen af vigtig historisk bygningskultur for eftertiden.

Bevilgede fondsmidler 2017-2021 i mio. kr. til kultur fordelt efter modtagernationalitet

Figur 9: Bevilgede fondsmidler 2017-2021 i mio. kr. til kulturelle formål fordelt efter modtagernationalitet

Note: Når vi taler om modtagere i Danmark, kan det også inkludere udenlandske projekter tilknyttet en dansk modtager. Bevillingerne kan derfor f.eks. gå til internationale indsatser, selv om pengene går til danske modtagere, og omvendt.

Figuren viser, hvordan de bevilgede midler til kultur fordelte sig efter modtagernes nationalitet (se note).

Fondene bevilgede 2,3 mia. kr. til danske modtagere til kulturelle formål i 2021, hvilket svarer til 96 % af fondenes samlede bevilgede midler til formålet. Sammenlignet med 2020 fik modtagere i Danmark 161 mio. kr. mindre i 2021.

Fondene bevilgede 94 mio. kr. til udenlandske modtagere til kulturelle formål i 2021, hvilket er 23 mio. kr. mere end i 2020.

Især i de senere år har størstedelen af modtagere af fondsmidler til kulturelle formål været danske modtagere. Sammenligner vi 2021 med 2017, ser vi en stigning på 371 mio. kr. til danske modtagere og et fald på 113 mio. kr. til udenlandske modtagere.

Fordeling af fondsmidler på områder inden for kultur

Tabel 2: Bevilgede midler til kultur 2017-2021 i mio. kr. fordelt efter område

	2017	2018	2019	2020	2021	Ændring 2017-2021	Ændring 2020-2021	%-vis ændring 2017-2021
Kulturarv	1.406	1.099	1.703	1.542	1.236	-170	-306	-12%
Musik og scenekunst	374	301	617	458	581	207	123	55%
Visuel kunst og design	156	199	334	223	347	191	124	122%
Medier, biblioteker og litteratur	102	44	63	71	73	-29	2	-28%
Anden kulturel aktivitet	145	123	241	241	181	36	-60	25%

Tabellen viser, hvilke områder inden for kulturelle formål, der modtog fondsmidler i perioden 2017-2021. Se definition af områder på side 23.

Den største andel af de bevilgede midler til kulturelle formål gik i 2021 til kulturarv, hvor fondene bevilgede 1,2 mia. kr., hvilket svarer til 51 % af årets samlede fondsmidler til formålet. Det er ca. 300 mio. kr. mindre end i 2020 og knap 200 mio. kr. mindre end i 2017.

Virkemidlerne Musik og scenekunst samt Visuel kunst og design ser ud til at have løftet sig til et nyt, højere niveau i løbet af de sidste tre til fem år. Musik og scenekunst, som fik næstflest midler i 2021, fik 581 mio. kr., mens visuel kunst og design modtog 347 mio. kr. i 2021.

De bevilgede midler til de forskellige områder har varieret gennem årene i perioden, men i hele perioden har fondenes bevilget flest midler til kulturarv (51- 64 % af de samlede midler).

**Fondenes støtte til
kulturelle formål
sammenlignet med støtte
fra det offentlige**

Fondenes støtte til kulturelle aktiviteter og anlæg sammenlignet med støtte fra det offentlige

Tabel 3: Fordeling af bevilgede midler til kultur i mio. kr. fra fonde og det offentlige til henholdsvis anlæg og aktiviteter

	Fonde					Kommuner					Staten					Det offentlige samlet				
	2017	2018	2019	2020	2021	2017	2018	2019	2020	2021	2017	2018	2019	2020	2021	2017	2018	2019	2020	2021
Anlæg	840	604	1073	1.010	729	340	398	390	389	514	76	54	53	204	239	416	452	443	593	754
	38%	34%	36%	40%	30%	6%	7%	6%	6%	8%	1%	0%	0%	2%	2%	2%	3%	2%	3%	4%
Aktivitet	1.342	1.162	1.885	1.528	1.691	5543	5591	5.619	5.827	5.913	11.101	11.573	11.903	11.703	12.474	16.645	17.165	17.522	17.530	18.388
	62%	66%	64%	60%	70%	94%	93%	94%	94%	92%	99%	100%	100%	98%	98%	98%	97%	98%	97%	96%
Total	2.182	1.766	2.956	2.538	2.420	5884	5.989	6.009	6.216	6.428	11.178	11.628	11.956	11.907	12.714	17.061	17.617	17.965	18.123	19.142

Note: Det offentlige støtte til idræt og fritidsområdet og højskoler og folkeoplysninger indgår ikke i denne tabel. Fondsstatistikken inkluderer ikke disse kulturområder, og de er derfor fraregnet for at skabe bedst muligt sammenligningsgrundlag mellem fondene og det offentlige. Se side 26.

Tabellen viser, hvor mange midler henholdsvis fondene, kommuner og staten bevilgede til aktiviteter og anlæg på kulturområdet i 2017-2021. Læs mere om virkemidler på side 23.

I 2021 bevilgede fondene 729 mio. kr. til kulturelle anlæg og knap 1,7 mia. kr. til kulturelle aktiviteter. Andelen af fondenes bevillinger til aktiviteter er steget fra 62 % til 70 % af de bevilgede fondsmidler over perioden.

I 2021 bevilgede det offentlige 754 mio. kr. til anlæg på kulturområdet, hvoraf 514 mio. kr. kom fra kommunerne. Derudover gav det offentlige samlet set knap 18,4 mia. kr. til kulturelle aktiviteter i 2021, hvoraf de knap 12,5 mia. kr. kom fra staten.

Fondene og det offentlige gav således ca. lige meget til kulturelle anlæg (hhv. 729 og 754 mio. kr.), men det offentlige stod for langt størstedelen af midlerne til kulturelle aktiviteter (18,4 mia. kr. set over for fondenes knap 1,7 mia. kr.).

Bilag

Bilag 1. Den gennemsnitlige bevilling pr. formål i 2017-2021 (mio. kr.)

	2017	2018	2019	2020	2021	Gns.-bevilling i perioden 2017-2021
Videnskabelige formål	1,46	0,7	1,5	1,73	2,62	1,6
Internationale humanitære formål	0,6	1	1,53	0,87	1,1	1,02
Natur-, klima- og miljøformål	1,08	1,24	0,67	1,81	0,92	1,14
Uddannelse og folkeoplysning	0,03	0,08	0,14	0,14	0,43	0,16
Erhvervsfremme- og regionaludviklingsformål	0,57	0,22	0,69	0,31	0,3	0,42
Kulturelle formål	0,29	0,22	0,2	0,27	0,24	0,24
Sundhedsformål	0,14	0,12	0,15	0,18	0,22	0,16
Andre formål	0,17	0,08	0,11	0,11	0,17	0,13
Religiøse formål	0,62	0,29	0,04	0,09	0,1	0,23
Sociale formål	0,03	0,07	0,06	0,05	0,07	0,06
Alle formål	0,2	0,22	0,25	0,25	0,4	0,26

Tabellen viser bevillingernes gennemsnitlige størrelse på de forskellige formål fra 2017 til 2021. Bevillingernes gennemsnitlige størrelse kan dække over stor variation i de enkelte bevillingsbeløb og giver en fornemmelse af, hvilke bevillingsområder der modtog hhv. store og små bevillinger.

Definitioner, metode og kildegrundlag

Definitioner

Områder inden for kulturelle formål

Kulturelle formål dækker over en række forskellige områder, hvor områderne er beskrevet nedenfor med udgangspunkt i Danmarks Statistiks definitioner fra indberetningsskemaet til Fondsstatistikken.

- **Kulturarv:** Arkiver, fredede bygninger, fredede fortidsminder, kulturmiljøer og –landskaber, museer, zoologiske anlæg samt anden kulturarv.
- **Medier, biblioteker og litteratur:** Biblioteker, Litteratur og bøger, film, biografer, medier samt medier, biblioteker og litteratur i øvrigt.
- **Musik og scenekunst:** Musik, scenekunst samt anden scene og musik.
- **Visuel kunst og design:** Arkitektur, billedkunst, design, kunsthåndværk samt anden visuel kunst og design.
- **Anden kulturel aktivitet:** Byfester, messer og festivaler samt anden kulturel aktivitet.

Fonde og fondslignende foreninger, herunder erhvervsdrivende og almene fonde

Generelt bruger vi i analysen betegnelsen ”fonde” for både ”fonde” og ”fondslignende foreninger”, da det gør teksten nemmere at læse. Enkelte steder, hvor der er en analytisk pointe i at adskille de to kategorier, kan vi dog se på dem hver for sig.

Nogle steder ser vi på tallene i forhold til erhvervsdrivende og almene fonde. Almene fonde kaldes også ”ikke-erhvervsdrivende fonde”, fordi de i lovgivningsmæssig forstand er kendetegnet ved, at de ikke selv driver erhvervmæssig virksomhed eller har bestemmende indflydelse i en erhvervsvirksomhed. En erhvervsdrivende fond er en fond, der ejer en såkaldt bestemmende andel af en eller flere erhvervsvirksomheder eller driver egen virksomhed. Det er normalt, at en erhvervsdrivende fonds vedtægter pålægger fonden at bevare ejerskabet af nært knyttede virksomheder og at sikre disse virksomheders overlevelse og trivsel (engageret ejerskab). Det vil også fremgå af vedtægten, om den erhvervsdrivende fond har et eller flere almennyttige formål.

Definitioner, fortsat

Bevillinger og udbetalinger

Når man taler om fondenes uddelinger, er det vigtigt at være opmærksom på forskellen på bevillinger og udbetalinger. En *bevilling* er et tilsagn, en fond giver om at ville udbetale penge til en aktivitet. En *udbetaling* er fondens faktisk udbetalte beløb på baggrund af en bevilling. En bevilling og de efterfølgende relaterede udbetalinger sker ofte i forskellige kalenderår. Et eksempel kan være en fond, der siger ja (bevilger støtte) til at støtte en festival i 2018, men først udbetaler pengene i 2019, når festivalen gennemføres. Et andet eksempel kan være, når store bevillinger til f.eks. anlægsprojekter udbetales over flere år. Ordet *uddelinger* bruges ofte som en samlebetegnelse for både bevillinger og udbetalinger.

Almennyttige og andre bevillinger

I Danmarks Statistiks fondsstatistik, der danner grundlag for denne analyse, er det ikke muligt at identificere, hvorvidt en bevilling er givet til almentnyttige aktiviteter, eller om den er givet til f.eks. familieformål eller ikke-almennyttige erhvervsformål. Stikprøver fra fondenes årsregnskaber antyder, at det er en mindre del af de bevilgede midler, der går til andet end almentnyttige formål. Men det er ikke på baggrund af det nuværende datagrundlag muligt at sige noget helt præcist om, hvor mange penge der er tale om. I denne analyse fokuserer vi derfor på de samlede bevillinger.

Små, mindre, mellemstore, store og meget store fonde

Vi kategoriserer nogle steder de enkelte fonde som "små", "mindre", "mellemstore", "store" eller "meget store" fonde på baggrund af det totalbeløb, den enkelte fond har bevilget i et bestemt år. "Små" fonde betegner fonde, der har bevilget under 1 mio. kr., "mindre" er fonde, der har bevilget mellem 1 og 10 mio. kr., "mellemstore" er fonde, der har bevilget mellem 10 og 50 mio. kr., "store" er fonde, der har bevilget mellem 50 og 500 mio. kr., mens "meget stor" betegner fonde, der har bevilget 500 mio. kr. og derover.

Anlæg og aktiviteter (virkemidler)

Når man taler om, hvordan pengene bliver brugt, taler man om virkemidler. I analysen skelner vi overordnet mellem bevillinger til "anlæg" og til "aktiviteter". Med anlæg forstår vi f.eks. opførelse af nye bygninger, større renoveringsarbejder osv., mens aktiviteter dækker over f.eks. formidling m.v.

Metode og kildegrundlag

Denne analyse er baseret på kvantitativ metode, hvor de seneste tal fra [Danmarks Statistiks fondsstatistik](#) er benyttet, herunder en række særkørsler foretaget for Fondenes Videnscenter. Beløbene i analysens tabeller er opgivet i løbende priser. Derved er tallene sammenlignelige med den opgørelse over fondsstatistikken, der er offentliggjort af Danmarks Statistik. Danmarks Statistiks fondsstatistik indeholder data fra 2016 til 2021, og sammenligninger i denne rapport indeholder data fra de sidste fem år. Af den grund bør man være tilbageholdende med at konkludere entydigt på de beskrevne udviklingstendenser.

Vi tager i analysen udgangspunkt i de bevilgende fonde og foreninger. Ud af de 9.523 fonde og fondslignende foreninger, der i 2021 er med i Danmarks Statistiks opgørelse, fokuserer vi således først og fremmest på de 4.553 fonde, der i 2021 foretog bevillinger.

Danmarks Statistiks fondsstatistik er baseret på en stikprøve blandt tre kategorier af fonde og fondslignende foreninger:

1. Private erhvervsdrivende fonde.
2. Private almene fonde og andre private selvejende institutioner.
3. Private foreninger og lign., der agerer som fonde med betydelige uddelinger, f.eks. patientforeninger og filantropiske foreninger. De private foreninger er bl.a. udvalgt på baggrund af skatteforvaltningens liste over godkendte foreninger under ligningslovens § 8 A. Derudover er der som del af populationen udvalgt enkelte andre organisationer, der definerer sig som og arbejder som fonde.

Om metoden skriver Danmarks Statistik: *"De offentliggjorte resultater er opregnet til totalpopulationen. Ved opregning foretages en genvægtning og kalibrering ved regressionsestimat af den vægt, den enkelte fond tildeles"*. Da der således er tale om en stikprøve, hvor data efterfølgende er vejet, kan der være steder, hvor tal i underkategorier ikke stemmer 100 % overens med totalen.

Danmarks Statistik trækker bl.a. informationer fra Det Centrale Virksomhedsregister (CVR-registret). I CVR-registret er der i enkelte tilfælde registreret fonde, der ikke længere eksisterer, hvilket hænger sammen med, at der er en overgangsperiode, fra en fond lukker, til det fremgår af registret. Det betyder, at Danmarks Statistiks opgørelse ikke er 100 % præcis, når det gælder antallet af fonde.

Metode og kildegrundlag, fortsat

Varierende uddelingsniveau

Hvis en fond det ene år foretager en bevilling på flere hundrede mio. kr. til et bestemt formål og ikke gør det samme året efter, kan det tydeligt aflæses i fondsstatistikken. Årsagerne til udsving i bevillingsniveauerne kan f.eks. være, at en fond har som praksis hvert tredje til femte år at give regelmæssige og flerårige større bevillinger til et område, eller at fonden ændrer strategi, eller at de midler, fonden har til rådighed til uddelinger, varierer fra det ene år til det næste. Det kan også have indflydelse på uddelingsniveauerne, hvilke projekter fondene bliver præsenteret for af den omverden, de støtter.

Almennyttige og ikke-almennyttige bevillinger

Da der ikke er skattefradrag for ikke-almennyttige bevillinger, kunne man tro, at det er muligt at sammenstille Danmarks Statistiks fondsstatistik med skatteforvaltningens opgørelse over, hvor mange bevilgede midler der er betalt skat af, og på den måde få et overblik over de rent almentnyttige uddelinger. Men særligt for de erhvervsdrivende fonde, hvis datterselskab(er) udgør fondenes hovedindtægtskilde(r), gælder det, at de ikke altid har fradrag for deres bevillinger, selv om de faktisk er almentnyttige. Dette skyldes den såkaldte prioriteringsregel (<https://skat.dk/skat.aspx?oid=2047570>), og derfor kan man ikke direkte sammenstille Danmarks Statistiks fondsstatistik med skatteforvaltningens opgørelse.

Danmarks Statistik: Offentlige bevillinger til kulturelle formål

Statistikken *Offentlige bevillinger til kulturelle formål* indhentes årligt af Danmarks Statistik for Kulturministeriet og er tilgængelig online på <https://www.dst.dk/da/Statistik/dokumentation/statistikdokumentation/offentlige-bevillinger-til-kulturelle-formaal>.

Alle data om offentlige bevillinger til kulturelle formål kan genfindes i statistikbanken fra Danmarks Statistik under kategorien "Kultur og kirke". Opgørelserne hedder i statistikbanken "BEVIL01" og "BEVIL02".

Metode og kildegrundlag, fortsat

Forskelle mellem fondsstatistikken og Kulturministeriets kulturstatistik

Danmarks Statistiks fondsstatistik over kulturbevillinger adskiller sig fra den statistik, man benytter i Kulturministeriet, ved, at den ikke medregner:

- Folkeoplysning og folkehøjskoler
- Idræt og fritidsaktiviteter.

Når vi i analysen sammenligner fondenes og det offentliges bevillinger, er ovennævnte formål derfor frasorteret i beregningen af det offentliges bevillinger til kulturområdet.

Statistiske udfordringer ved opgørelsesmetoden

Der er lagt en række forudsætninger til grund for Danmarks Statistiks dataindsamling, som har betydning for kulturstatistikken, og som giver nogle udfordringer i analysen af tallene. Bl.a. har kommunerne ikke et kontosystem, der gør det muligt at se bevillingerne til billedkunst særskilt, hvorfor den kommunale støtte til billedkunst ikke bliver synlig. En lignende udfordring er der i forhold til de statslige bevillinger, hvor bevillinger til et kulturområde godt kan være opgivet under andre poster.

Kontakt

Har du spørgsmål eller kommentarer?
Kontakt os på info@fondenensvidenscenter.dk

Du kan finde flere analyser og mere viden om
fonde på vores hjemmeside. Her kan du også
tilmelde dig vores nyhedsbrev, hvis du vil holdes
løbende opdateret om nye udgivelser:
www.fondenensvidenscenter.dk